

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Sacerdotalisne continentia ab ipsis statim ecclesiæ in cunabulis cœperit,
an non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

ylustum natura sua satietatem facit, tum, irritante demone, naufragam. & alieni thalami desiderium. Quocirca dum illi hæretici sacerdotes volunt continentes maritos efficere, adulteros procreant. Non debuisset ergo, vt ad Panormitanum respiciamus, sacrorum canonum expositor illam censere salubrem medicinam vt carnit aduersus spiritum depugnanti fædè indulgeretur. Non enim sic nos voluit instructos Paulus vbi aiebat: Volo autem omnes vos esse sicut meipsum. Sanctus certe S. Thom. quæstione præsent, articulo vndecimo, ad monitos voluit ecclesiæ prelatos, nempe quod periculis humanarum rerum per res humanas obuiandum sit, non autem per hoc quod res diuinæ conuertantur in vsu humanum. Eo potissimum quod alia remedia præsentiora sunt morbo titillantis carnis medèdo, quàm ei obsequendo eius excitare prariginem. Si modo eadem remedia vigilantius ecclesiæ in sacerdotum ordine instauraret, & sacros canones exigeret. Nempe vt sacrorum doctrina pollerèt, frugalitèr tent mensa, secularibus abstinerent, tum delitijs tum commercijs, orationi denique incumberent. His enim institutis multo efficacius clericorum corruptioni prospectum foret, quàm eos in matrimonialia impedimenta submergendo.

ARTICVLVS II.

Vtrum sacerdotalis continentia ab ipsis statum ecclesiæ inenarrabilis cooperis.

Secundo loco de antiquitate huius instituti dicendum superest. Et morte nostro quod non ab ipsis ecclesiæ primordijs fuerit exortum arguitur eodem loco supra citato, vt limatius exponatur. Apostolus enim episcopos commonuit vt vnus essent vxoris viri, haud ergo ab illo sæculo originem mos iste traxit. Secundò extat canon sextæ Synodi Constantinopolitanæ, quæ habita fuit sub Agathone Pontifice, tempore Cōstantini Quarti. Anno salutis 673. & refertur 31. distin. canon. quoniam. Canon est: Quicumque diligens inuentus sub diaconali ordinatione, aut diaconali, aut

sacerdotali, hi nullo modo prohibentur ad talem ascendere gradum pro vxoris suæ cohabitatione. Neque etiã tempore ordinationis suæ profiteri cogantur quod abstinere debeant à legalis vxoris familiaritate. Tertio arguitur auctoritate quæ tribuitur Augustino in 15. de Ciuit. citaturque à Gratiano cano. cum igitur 35. quæstio. prima. Cuius verba sunt: Ecclesiæ post apostolica instituta quedam consilia perfectionis addidit, vt poie de continentia ministrorum ecclesiæ, hoc ergo non erat necessitatis præceptum, sed honestatis consilium.

Contrarium verò nos edocet decretum Calixti I. quod habetur 27. distin. c. presbyteris, ait Presbyteris, diaconibus, subdiaconibus, & monachis concubinas habere seu matrimonium contrahere penitus interdiximus, cōtracta quoque matrimonia ab huiusmodi personis dilungi, iuxta sacrorum canonum definitionem iudicamus. Sedit Calixtus circa annum Redemptionis. 18. cum ergo ipse antiquiores canones citet, documentum est rem esse antiquissimam.

Quæstio præsent quinque conclusionibus eget, vt eius veritas clarescat. Prima Apostolorum seculo permiffum fuit vt qui coniugali commercio impediti erant, nihilominus sacris initiarentur. Id quod nullo alio opus habet testimonio, quam illo bis iam citato Paul. 1. ad Timoth. 3. ad Titum 1. vbi ait oportere episcopum esse vnus vxoris virum. Haud enim eludere loca illa possumus, dicentes, intelligi de his qui cum fuissent matrimonio mancipati, iam essent vxoribus vidui. Paulinus enim contextus planè commonstrat illos esse intelligendos qui matrimonio durabant, tum quod vnus vxoris vir, hoc ipsum sonat quod vxorem habens, tum etiã quod inter alias eius virtutes hanc etiã ponat, vt sit suæ domui bene præpositus. Sed in hoc confirmando, non est cur immoremur. Nam si ille non esset sensus Pauli nunquam postmodum ecclesiastica iura coniugatis permitterent fieri sacerdotes, quod tamen permittunt, vt canon. quoniam. supra citatus, distinctio. 31. & canon. si quis distinctio. 32. & mos ipsi Græcorum contestantur. Quare quod in eius loci expositione ait Hieronymus vbi

Zz 4 delict,

Tertiū.

Calixt.

1. Cōcl.

vt qui semel sacerdos est uxorem ducat ægerimè fieri potest probabile. Nam si id intelligant ante idem votum emissum, ita vt nequeat ecclesia statum abrogare, falsum planè est. Nam Græci qui iuxta sanctiones sextæ Synodi sacerdotes vna sunt & mariti, vere ac legitimè sunt sacerdotes. Quare non dubium quin idem ecclesia de Occidentalibus sancire possit, vt S. 7 hom. secunda secundæ quæstio. 88. artic. vndecimo constituitur, eo quòd castitas non est intrinsecè annexa sacerdotio, sicut religioni. Quod prædicti auctores non animaduertentes, argumenta quæ proprie de religione militant, ad sacerdotium applicant. Quare posset pariter statuere, ut post susceptos ordines ad matrimonia aduolarent, persisterentque simul sacerdotio: quoniam hoc totum ad ius pertinet ecclesiasticum: quippe quod lex nulla neu naturalis neu diuina ueratur. Si vero suam sententiam de voto solenniã emissõ intelligant ita ut cum sacerdotibus qui nunc in ecclesia sunt Occidentali dispensari non possit, aliquantulo probabilis loquuntur: sed tamen neque prius quod demonstrare proponunt, satis comprobant. Nam cum statutum illud ecclesiæ non de intimam sit ratione sacerdotij, nulla ratio necessario negare cogit quin possit etiam super hoc Papa dispensare, licet, vt superiori articulo monstratum est, exitiosissima esset ecclesiastica rei clades. Hoc autem est quo præsens hæc nostra disputatio festinat: vitium illicò ab ecclesiæ ortibus inoleuerit, vt qui ex coniugio ad sacerdotium recipiebantur, non prius reciperentur quàm annuentibus vxoribus perpetuam castitatem vouerent. Haud enim ad conuincendos istos hæreticos nosse hoc parum refert. Et existit vtrinque pugna argumentorum acies, quæ me semper penè tenuere perplexam. Affirmauerim hic autem sub probabilitate, quæ mihi perquam maxima est, conclusionem tertiam, nempe quæ circa Apostolorum tempora cunctis fuerit sacerdotibus vxorius usus interdictus: licet mos postea fuerit corruptus. Existit enim apud me hoc ab ista parte argumentum: Sacerdotium euangelicum nunquam nõ fuit præstantius habitum quàm Leuiticũ: illi autem sacerdotes quando templo seruebant, vt panes propositionis dignè ede-

rent, ab uxorum contubernio abstinebãt: vbi articulo præcedenti monstratum est. Qui ergo credi potest, vt diuini Apostolorumque discipuli ferrent panem viuũ, qui de celo descendit, eorum manibus tractari, qui de vxoris latere illa die surrexissent? Adde, quod si hæc meditatio potestis in animum induxit, nempe Occidentali ecclesiæ, vt sacerdotes a coniugali commercio arcerentur, quæ potuit esse necessitas quæ primitiuos illos patres excusaret, ne id ipsum prouiderent? Sed ais, raras tunc erat uirorum quibus sacerdotalis prouincia demandaretur. Fateor equidem, sed tamen neque ecclesiarum tanta erat frequentia, quin seruente tunc Christi sanguine inueniri possent homines ætate prouecti, literis & probitate præditi, qui illam castimoniam uxorum consensu profiterentur.

Et confirmatur. Si Græci, Latinorum de hac re institutum non suscipientes, nunquam ausi sunt quando templo administrant, uxores inuolere, nõne testimonium est ab ipsis ecclesiæ incunabulis aliquid sanctius in more, fuisse?

Secundum autem, & quod me vehemèter urget argumentum, est, quod ex superioribus conclusionibus egomet mihi excogito. Constitutum enim cunctis est statim ab ecclesiæ incunabulis coniugatos quidem ad sacerdotium admitti sacerdotes uero a ducendis vxoribus fuisse cohibitos. Hoc autè discrimen nulla quirit alacritate ratione, quàm quòd ne uiri illorum vsui matrimoniali indulgere sinebantur. Alioqui si qui in matrimonio erant, poterant uxoribus uti, quidnam quæso uerbar, ne, & sacerdotes possent pariter inire connubia. Nam si faceremur coniugatos uxorio usu fuisse interdictos, palam sit ratio, cur post sacerdotium interdiceretur contractio matrimonij nempe quia uerebant castitatè sicuti ceteri, qui erant vxoribus copulati. Adde, quòd illa disparitas, ut alij uxorio siuerentur complexu, alij uero minime, nequisset non decorum Ecclesiasticum deturpare. Profectò quando nulla extaret auctoris assertio rationes me uehementer in hanc cogerent sententiam: sed extant nihilominus sanctorum patrum testimonia quæ consideratius pensata, rem aperiuunt. Et quippe in primis auctoritas

C. infra
m. 1113

ant.

antiquissimi Epiphanijs, encomijs Hieronymi atque Augustini illustrissimi: cuius verba sunt, tom. 1. lib. 2. in hæresi Catharorum: Reuera non suscipit sancta Dei prædicatione post Christi aduentum eos, qui a nuptijs mortua ipsorum uxore secundis nuptijs coniuncti sunt, propter excellentem sacerdotij honorem ac dignitatem. Et hoc ceterè sancta Dei Ecclesia cum sinceritate obseruat. Sed & adhuc viuentem & liberos gignentem vnus uxoris virum non suscipit: sed eum, qui se ab una continuit, aut inuiditate vixit, diaconum, & presbyterum & episcopum, & hypodiamonum & maxime vbi sinceri sunt canones Ecclesiæ stici. Et subdit: At dices mihi omnino in quibusdam locis adhuc liberos gignere presbyteros, & diaconos, & subdiaconos. At hoc nõ est iuxta canonem, sed iuxta hominum mentem, quæ per tempus elaguit, & p. p. multitudinem: cum non inueneret ministeriũ. Hæc ille, atque alia subsequenter accumulatur ad confirmandum nunquam fuisse licitum sacerdotibus uxoribus uti, quous essent maritari, nisi ubi propter libidinem canonum sinceritas non seruaretur. Et tom. 2. lib. 3. circa finem, ubi ecclesiasticam disciplinam scribit, expresse ait non esse ad sacerdotium admittendos nisi ex his qui aut virgines sunt continentiam a proprijs uxoribus seruãt, aut ab vnus nuptijs viduitatem custodiunt. Eodem accedit Hieronymi testimonium, vbi ait: Quid facient Orientales Ecclesiæ? quid Aegypti & sedis Apostolicæ? quæ aut uirgines clericos accipiunt aut continentes, aut si uxores habuerint, mariti esse desistunt? En tempore Epiphani Salamine episcopi in Cypro, & Hieronymi, qui in Oriente vitã degerat, quamquam sacerdotes uxores auerent, earum tñ vsu abstinabant. Eisdem affipulatur Ambrosius in expositione 1. Timot super verbis Vnius uxoris virum. Vbi ait: Si qui filios bene gubernauerint, &c. poterunt digni fieri sacerdotio, & infra: Iam de cetero se ab usu foeminae cohibentes. Atque ibidem Haymo vnus uxoris: i. quod non sit bigamus, postea uero penitus abstinere debet. Et supra citatus uenerabilis Beda, lib. 3. de taber. astruit tunc temporis nemini licuisse in sacerdotem creari, nisi aut virgo permansisset aut contrafacta uxore coniunctionis fœdera soluisset. Accedat

demum verba Concilij Carthaginensia, quæ referuntur 32. dist. cano. Placuit. Hæc scilicet. Placuit Episcopos, presbyteros, diaconos, & subdiaconos, secundum priora instituta etiam abstinere ab vxoribus. Et verba subinde Leonis Pontificis cano. scilicet. Si quis ex coniugatis desiderat ad subdiaconatum ascendere, nõ potest sine consensu vxoris suæ: ut fiat de carnali deinceps spirituale coniugium, nemine cogente eos. Neque permittitur postea uxor iungi eidem marito suo carnaliter, nec cuiquam nubere in vita aut post mortem illius. Nempe quia uxor tenebatur etiam facere uotum perpetuum castitatis. Et hoc concilium appellat priora constituta, scilicet ut arbitror, seculo A. octoliorum proxima. Quin uero & canon ipse sextæ Synodi. Quoniam. 31. dist. quod se Gregorius tuetur, id plane docet: vbi ait quod deinceps tempore ordinationis suæ castitatem profiteri non cogantur: illic inquam docetur in primitiua ecclesiã ita cogi. Ecce quæ mihi faciunt conclusionem in pendio quam maxime probabilem, immo certam: & p. terea quod nõquam tanquam postmodum ecclesiã cõnixa fuisset castitatis uoto sacerdotes obstringere, nisi a sanctis ipsi Apostolis id fuisset edocta.

Nihilominus neque obnuendum est esse aduersus hanc sententiam non exilia argumenta, quibus aliqui putant, vt est Cithoneus, contrariam constitui. Et primum est locus Pauli in superiori articulo & in præfenti allegatus, Oportet episcopum esse vnus uxoris virum: qui aliter quidem ab hæreticis, aliter uero a catholicis nobis obijcitur. Ab illis quidem in hoc sensu op sit necessarium antequam quis sacris impietur uxorem ducere. Sed hic adeo Paulinis verbis reluctatur vt non alio indiget mucrone. Altero uero mitiorique sensu a catholicis opponitur: Videlicet ut inde inferant licuisse tunc totum etiam cum vxoribus communicare. Ambo tamen sensus per illorum sanctorum testimonia conclusi sunt, quos nuperrime ad confirmandam proximam conclusionem attulimus: quippe qui non solum negãt necessarium fuisse vt qui sacris iniuriaretur, uxorem duceret, verum astruunt eis qui matrimonio ante fœdere tenebãtur, non licere uxoribus amplius uti. Et præterquam in loco citato,

Hieron.

Ambr.

Haym.

Beda.

Hic citato, audiamus rursus expositorem Hieronymum libro 1. aduersus Iovinianum, ubi nostram tertiam conclusionem aperitissimè confirmat. Ait enim. Non dicit (scilicet Paulus) eligatur episcopus qui vnam ducat vxorem & filios faciat: sed, qui unâ habuerit vxorem & filios in omni subditos disciplina. Certè confiteris non posse esse episcopum qui in episcopatu filios faciat. Alioqui si comprehensus fuerit, non quasi vir tenebitur, sed quasi adulter damnabitur. Aut permittit sacerdotibus exercere opera nuptiarum, vt idè sint virgines quod mariti, aut si sacerdotibus vxores non licet tangere, eo sancti sunt, quia imitantur pudicitiam virginem. Hæc Hierony.

Quare prætermisissis expositioribus perspiciamus ad Paulus ipse id minimè obscure insinuauerit. Nam vbi dixit, vnus vxoris virum, statim subdit, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, quod profecto non de pudicitia matrimoniali, sed de omni moda intellexisse videtur. Quod & clarius ad Titum censuisse apparet, quippe vbi ait, iustum, sanctum, continentem. Quasi dixisset, perinde cum coniuge atque cum sorore habitantem, Nam cum qui rei vxore operam nauat, quis continentem appellauerit? Accedit quod B. Ioannes, episcopus fuit Ephesi, qui tamè virgo electus est à Domino, & virgo in æuum permansit. Quin verò crebros alios reperias sanctos patres attestantes tempore Apostolorum obseruatum fuisse sacerdotalem continentiam. Sed est præterea argumentum contra hanc nostram probatissimam assertionem quod inter canon. Apostolorum ille extat qui refertur dist. 28. Siquis docuerit sub obtentu religionis propriam vxorem contemnere, anathema sit Cui consonat canon quintus Apostolorum. Ne episcopus aut presbyter vxorem suam prætextu religionis eliciat. & cano si quis docuerit. dist. 28. Ad hoc autem respondeat potest, quidquid hæretici dicant, quibus Clithoucus minimè debuisse fauere, solum illis locis prohiberi ne sacerdotes sic vxores contemnerent, vt eis, liberisque, & familie non prouiderent, sed domo pollerent. At verò citra contemptum communitatis ex amborum consensu abstinebāt.

argu. Vehementius tamen argumentum primo aspectu sumitur ex historia Cassiodori in

Tripert. li. 2. c. 14. quæ citatur à Gratiano. 31. dist. cano. Nicæna synodus. Verborum sententia est, ne cuncta referamus, quæ cum synodus sancire adornaret ne presbyteri cum coniugibus quas ante consecrationem duxerant, non dormitent, Panutius, licet nuptiarum esset inexpectus, patribus persuasit ne talem ponerent legem asserens esse grauem fornicationis occasionem. Cui quidem sententiæ statum est, atque adeò non in necessitate, sed vnus cuiusque voluntate positum. Ad hanc autem historiam primum responderetur non esse relatum inter acta Concilij, sed sola Cassiodori auctoritate vigere. Immo mirum est si hoc verum sit quod in tertio canone eiusdem concilij, vbi sacerdotibus interdixtum est mulierem extraneam secundum habere, nisi fortè mater esset aut soror aut auia, aut amita, aut matertera, non fuerit inter istas exceptas, & vxor commemorata. Sed tamen vt auctoritatem historie non repudicemus adhibenda est secunda responsio, nempe id solum cõuinci quod nos in conclusione adiecimus. s. post Apostolorum seculum corruptis sacerdotum moribus dissimulatum fuisse, vt ex Epiphano citauimus, obseruantiam sacrorum canonum. Et quia tunc Nicæna synodus cogitabat sacerdotium ad antiquam formam reuocare, Panutius consuluisset potius esse propter corruptum cõueniendum, sicut nunc facit ecclesia cum Germanis. Et eodem modo respondendum ad canonem Concilij Gangrensis. Si quis discernit, eadem 28. distinctè vbi iubetur quod sacerdotes nolentes abstinere non sunt ideo à sacris arcendi Denique vt cuncta quæ diximus patentiora fiant, statuitur quarta conclusio. Decretum Ecclesiasticum quod modo in Ecclesia Occidentali viget, vt scilicet neque post sacerdotium coniugia contrahant, neque coniugati sacerdotes fiant, non solum ante Nicenam synodum factum est, verum quam maxime sit probabile, proximè seculum Apostolicum fuisse in vsu. Probatur ex illo citato canone Calixti, Prebyteris 27. distinctio. vt eadem extat constitutio. Et subditur iuxta sacrorum canonum definitionem, vbi docetur iam antea fuisse canonicum. Antecessit autem Calixtus Nicenam synodum annis centum. Sed it quippe anno 214. vsque

Prima ratio.

Quarta conclusio.

Probatio.

que ad 20. Synodus autem Nicena sub Syl-
uestro celebrata fuit anno 325. Post Cast-
xtum eandem constitutionem confirma-
uit Syricus qui falso ab aliquibus censetur
fuisse primus eius institutor. Anno 388.
cuius decretum extat 82. distinct. cano. Plu-
rimos. Post vero anno 408. eandem san-
tionem suo decreto decreto stabiliuit In-
nocentius I. in Epistola ad Exuperium:
quæ refertur eadem distinct. canon. Pro-
posuisti. His adhibentur, & duo eiusdem
rei canones, Diui Gregorij videlicet, Nul-
lum. distinctio 28. Et ante triennium, di-
stinctio. 31. quibus sanctè prohibet ne quis
in subdiaconum ordinetur nisi perpetuam
castitatem voto profiteatur. Extant &
quàm plurima huius rei testimonia quæ
operosum molestumque esset huc conge-
rere. Et hæc de Latinorum sacerdotum
instituto.

Igitur ut ad Græcorum institutum gra-
dum hinc faciamus, quinta postremaque
presentis articuli conclusio est. Græci non
modo Romanum institutum repudiarunt,
verum illud amplexati sunt, quod ex nul-
lo prorsus vel Apostolorum, vel Concilio-
rum permisso elicerunt: immo omni ec-
clesiæ antiquitati omnino repugnat. Haud
enim tantum eos qui rei vxoriae mancipa-
ri sunt sacris initiati, immo nullum ad
eundem ordinem admittunt, nisi rogatus
responderit coniugatum esse. Ad literam
ergo Vigilanti error sequitur: de quo
Hieronymus ad Riparium in fronte qua-
stionis a nobis citatus lamentatur nempe
quod neminem continentium in sacerdo-
tem crearent. Quo ergo hæc liquido pa-
teant, rem auspiciemus a canone. Quonia
distinct. 31. quem argumento secundo in
Græcorum fauorem attulimus, qui habe-
tur inter canones sextæ synodi Costanti-
nopolitanæ. Et quoniam si synodali ec-
clesiæ auctoritate polleret, ut Gratianus,
& qui ipsum de prima facile iudicant, ve-
hementer contra nostram tertiam conclu-
sionem pugnaret, ac perinde hæreticis per
magnum præstaret patrocinium qui Græ-
corum institutum Romano anteferunt,
contenduntque; ad id expedire ut a Latinis
recipiatur, operæ pretium quam maximè
duximus hoc absque censura non præteri-
re: nempe ut Græcani cum morem, quam
sit sacris Apostolorum institutis aduersum,

perpendamus. Oportet ergo prius verbum
canonis adnotare, quæ subsequuntur.
Quoniam in Romani ordine canonis ef-
fic cognouimus traditum, eos qui ordina-
ti sunt diaconi vel presbyteri confiteri,
quod non suis iam copulenter vxoribus:
antiquum nos sequentes canonem Apo-
stolica diligentia, & constitutionis san-
ctorum viutorum, legales nuptias amob
valere volumus, nullo modo est vxori-
bus suis connubia dissoluegtes, aut pe-
uantes eos familiaritate ad inuicem in
tempore opportuno. Et infra. Neque o-
tiam tempore professionis suæ castitatem
profiteri cogantur, quod abstinere debet
a legalis vxoris familiaritate. Item oportet
eos qui altario ministrant, in tempore
oblationis sacrorum continent esse in
omnibus, vt à Deo possint consequi que
simpliciter postulant. Hæc ergo ait Gratia-
nus omnia intelligi de Orientalibus sacre-
dosis. Haud tamen abique actori cen-
sura rem præterite debuisset. Quem ego
non piguit verba canonis cuncta audere,
non tædeat singula perpendere quantum
habeant roboris, sunt enim ea, quæ si
penitus perspiciantur, manifeste fallaci-
tis sese redarguunt. Vtique adeo vt
nos alij minimè sint affirmare verum ean-
dem canonem profanum esse, insolentia
imprudentiæque plenum, & ab eis aditu
qui castitatis Romanorum sacerdotum o-
perti essent hostes. Fuit quidem in pri-
mis Albertus Pighius vir egregie solertis
& eruditionis in propugnanda ecclesia
Romana, qui auctoritatem illius Synodi
non infimis rationibus labefactare con-
atus est, quippe que Honorium Roma-
num pontificem eiusdem hæreticis immeri-
to damnauit; cuius ipse condemnauerat
Sergium. Et personam etiã Origenis pro-
nuntiauit hæreticam, qui profecto, licet
in aliquos errores lapsus, non censetur
dio contra Ecclesiam fuisse pertinax. Ego
verò Pighio omnino non suffragor, neque
verò retinendi modo institui, quia non est
locus. Attamen etiam ipsi qui apologistas
pro eadem Synodo contra ipsum scripserunt,
quotum fuit Franciscus Torrensus,
negare nequeunt, quin verò planè faten-
tur eundem canonem qui ordine illic est
13. non solum apocryphum, verum, & cor-
ruptissimum, esse huius enim verba sunt
quæ

SOTO
de iure
Legibus
DII
13

quæ nuperrime referebamus. Et primum omnium notum est eiusmodi canones non fuisse aditos in eadem sexta synodo, sed uel quemadmodum Tharadius ait 4. septimi synodi refert quinque post annis illuc reuersis episcopis, uel quod uerisimilius est, ut ex 3. can. eiusdem sextæ synodi colligitur, viginti septem transactis. Quare licet Adrianus postea eandem sextam Synodum, quatenus Romanis institutis non repugnaret, suscepit, non tamen censetur eodem canones auctoritate catholica donasse, quippe qui neque in Concilio editi sunt, neque sub legato Romano. Quod autem dictus canoa non solum tantum, uerum neque ulla sit auctoritate dignus sua ipsius facies præferat. In primis enim quæ nã erat Concilij maiestas, in presentia Romani legati si præses sedisset, recitatio Romano decreto è regione statim subdere contrariam censuram, dicendo Antiquum nos sequentes canonem Apostolicæ diligentia. Et quis enim est ille canoa? aut ubi extrahat? nam quod ait glossa illud refert ad Paulinum uerbum ne coniuges se inuicem defraudent, minime textui congruit, si quidem subdit, & constitutiones sanctorum uirorum, ubi planè Concilium secundum Carthaginense denotatur, quod refertur 31. dist. Canone. Episcopus. & 84. canone, cum in præterito. ac subinde Concilium quintum. Quis autem credat sanctum aliquam synodum. Concilium provinciale æcumenico Romano antehabere? Sed quod aperte falsitatem eiusdè canonis detegit est, quod nullum Carthaginense Concilium sic decreuit ut eodem canone refertur, sed totum contrarium: Canon. secundus secundi concilij expresse iubet quæ Aurelij sententia fuit, omnes antistites, sacerdotes, & leuitas continentes esse in omnibus, etiam ab uxoribus, quo possint simpliciter quod à Deo postulant, impetrare, uerba sunt expressa. Perperam ergo hic canon citauit illum, addens ut tempore oblationis continentes essent. Hoc enim Paulus cunctis etiam secularibus edixerat, Sed uide quomodo isti impostores deprauarunt Carthaginense Concilium quintum, cuius canoa ad litteram sic habet: de quorundam clericorum. quamuis ergo uxores proprias, in continentia referentur, placuit episcopos, & presbyteros, & diaconos, secundum propria instituta etiam ab

uxoribus continere. Omissus est subdiaconatus, qui tunc forte non habetur ordo sacer. Verbum autem secundum propria instituta, quo ad litteram intelligitur secundum legem sacerdotali ordini congruam, quæ scilicet ab Apostolis uel que ea erat, ut nullus coniugis factis initiaretur nisi uotum emitteret castitatis, ipsi præuaricati sunt, dicens. Cum instaret tempus sacrificij. Et propterea addiderunt ut sui sacerdotes tempore ordinationis profiteri castitatem non cogeretur, neque ab uxoribus abstinere. Quod nos bene supra notauimus tanquam testimonium, quod ille esset mos antiquus ecclesiæ. Vide ergo quam non liceat quidquid inter decreta à Gratiano fuerit relatum, ut mos est Canonistarum, tanquam oraculum adorare. Immo potius uel ipse debuisset, uel sui glossatores radicibus historiarum consulere, ut rerum medullas eruerent. At uerò ut gratis donaremus eundem canonem legitimum esse, haud tamen in eo continetur ut sacerdotes ad id munus non admittantur nisi fuerint prius coniugati, ut Grecorum mos habet, sed hoc solum quod non cogantur castitatem nouere. Cui accinit & alter eiusdem synodi can. qui refertur 32. distinctio. cuius uerba sunt: Siquis eorum qui ad clerum accedunt uoluerit nuptiali iure mulieri copulari, hoc ante ordinationem subdiaconatus faciat. Et canoa subsequens Carthaginensis Concilij quarti: Lectores cum ad annos pubertatis ueniunt, cogantur aut uxores ducere, aut continentiam profiteri. Merito ergo à multis, ut idem ait Torrentius creditur Græcos à Nicolais hæreticis eum morem contraxisse. Horum enim patrens Nicolaus, ut in catalogo hæreticorum ait citatus iam Augustinus eum pulcherrimam haberet uxorem, quæ petinde, apud ipsum in suspitionem pudicitie uenerat, neque satis procos abigere domo posset, communem uiam uxoribus suis peruasit discipulis, qui quidem postea multa in illum errorem deprauarunt. Inter quæ decimum septimum canonem mendose supposuerunt sexto libro Institutionum Apostolicarum Clementis, quæ quidem canonem quidam postea auctor Græcus Niceta, Pectorhoratus nomine defendit, Græcisque peruasit. Canon uerò, ut Umbertus Leonis legatus in libro contra ipsum refert, sic habet: Episcopum

Hæresis Nicolais tantum. August. Canoa aliter corruptus.

Fragmentum ecclesiæ Synod. e const. Romani meruerat nis prod. licet emat ista. x. Ego. r. non est. ologia. scripsit. renis. facen. ille est. a, cor. ba sunt. que

Canō al
ter cor-
ruptus.

pum & presbyterum & diaconū dicimus, qui unā habet vxorem, ordinati, nec licet eos post manus impositionem innuptos esse. Ex quo canone tuam Græci consuetudinem traxerunt. Hęc omnia patēt apud dictum Vmbertum Cardinalem. Is enim à Leone I X circa annum Millefimū quinquagesimū Cōstantinopolim de hac re delegatus contra eundem Nicetam scribens, has omnes Græcorum præuaricationes patefacit. Haud ergo Græcorum mos tenendus est alicui orthodoxæ Synodi consentaneus: sed tanquam error inter alios eorum tolerari ab ecclesia præfenti. Nam antiqua nunquam eis permisit, ut non ordinaretur nisi coniugati, sed id penitus quoddam illi etiam secundo gradu post continentem admitterentur. Et fortasse idē fuit Niceta ad quem idem Leo dixerit eanonem, seriatim. 32. Atqui eodē modo intelligendus est textus Innocentij 1 I. cū olim de clericis coniugatis: nempe quod propter Græcorum duritiam permissum eorum sacerdotibus est ne uotum castitatis emitant: haud tamen quoddam cogantur esse coniugati. Igitur ut ad nostros Lutheranos, à quibus profecti sumus, reuertamur, nullatenus se possunt Græcanico instituto protegere.

Ad primū arg.

Ex his argumenta in capite quæstionis obiecta, soluta restant. Primum enim ex Paulo hæretici accersunt, intelligentes illud verbum, Oportet episcopū esse vnus vxoris virum, quasi præceptum quo sacerdotes cogantur cōnubia iniire. Sed iam supra monstrauimus quam diuersē sancti idem interpretentur verbū. Fuit enim tantum prohibitio ne bigami assumerentur in sacerdotes, & præterea propter sacerdotum inopiam permissio, ut etiam coniugati initiarentur, sed ut monstrauimus, præmissio, consentiente vxore, castitatis voto. Simili prauitate & calūnia intelligūt quinquam Apostolorum canonem ne presbyte

ri aut diaconi prætextu religionis vxores eijciant quasi præceptum sit ut illis vxoribus, contra quam a nobis superius expōsitum est. Et patitur verbum epistolæ cuiusdam quæ dicitur Clementinus detruentes, ad suā libidinem pertrahunt. Verba epistolæ sunt. Ministri alicuius ad Dominica tales eligantur officij, qui ante ordinationes coniuges suas nouerint. Quod quidem ipsi (perpende abusus) autem esse præceptum ac prohibitionem ne cui ante consummatum matrimonium licet facris initiari. Quod alij, ut cauet abusus negatiue legerunt, non nouerint: tamen non sit nisi affirmatiue legendum: at verò non truncatē, sed si semper cōtinere noluerint. Hoc est si non fuerint virgines, aut continentēs, sed cōiugati, ea lege ad sacerdotium recipiantur, ut vique ad illud tantum tempus vxores nouerint. Quasi dicat, deinceps autem ab illis abstinere, v. in tertia conclusione monstrauimus. Secundum autem argumentum de cap. quoniam iam satis solutum est. Tertium verò quod illi auctoritati nititur quæ Augustino tribuitur, nempe vbi apparet dicere continentiam sacerdotum post Apostolica instituta ab Ecclesia fuisse adiectam nullatenus contra tertiam nostram conclusionem pugnat, tum quod illud non est verbum Aug. Sed quia initium illius. Cum agitur. est illius, scilicet legunt eorum tanquam Augustini, cum tamen sit Gratiani, tum quod Gratianus hoc tantum ait quod continentia sacerdotum est opus consilij, quia consilium est, ut fiant sacerdotes, sed tamen postquam ordinati sunt, iam sit illis præceptum. Quod autem ait post Apostolorum instituta fuisse adhibitam, si vult tempore Apostolorum nondum fuisse illud in more, auctoritates sanctorum ac rationes ad eandem tertiam conclusionem allatae ei refrangatur, quæ ideo plurius additæ sunt.

.Finis libri Septimi.